

Előfizetési díj helyben:

Egész évre 8 frt=16 korona.
Fél évre 4 frt= 8 korona.
Negyedévre 2 frt= 4 korona.

Vidékre 1 frttal több.

Hirdetési díj:

Egész oldal 20 frt. Fél oldal 10 frt.
Negyedoldal 5 frt.

Fzenfelül minden hirdetésnél 30 kr
kincstári illeték fizetendő.

SZABADSÁG.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

EGYES SZÁM ÁRA 15 KR.

Szerkesztőség és kladóhivatal:

VII-ik kör, Virág-utca 337. szám
Ugy a kéziratok, mint a hirdetések ott vétetnek fel.

„Nyilttér“ sora 15 krajczár.

Csak bérmentes levelek fogadtatnak el s kéziratok nem adatnak vissza

Kisebb hirdetéseknel minden szó után 5 kr és kincstári illeték számitatik.

A „Szabadság“ jelen száma közbejött akadály miatt hétfőn jelent meg.

Három „apelláta“.

Szabadka város vezetése rossz kezeken van, az régi dolog. Nem keressük ezuttal ki a hibás, mert hibás lehet egyedül a polgármester is a ki szeret minden lében kanál lenni és parancsolni önálló működésre hivatott tisztviselő társainak is, de hibás lehet a tisztikar intéző része is, hogy nem tud önálló lenni és báb a polgármester kezében, vagy ha nem báb, nem érti teendőit a legnagyobb részt, s bajt baj után halmoz. Ezek nem allanak hivatásuk magaslatán, s csak gátként emelkednek törekvő, képzett és lelkiismeretes társaik előtt.

Ily értetlenségből származnak aztán közügyeink terén a sérelmek egész légiói.

A legutóbbi városi közgyűlésen is három olyan határozat teremtett, mely *Iparos és kereskedő osztályunk* létérdekeit támadja meg.

E három határozatra felel egyik nagy iparosunk a ki városi bizottsági tag is, s a ki közvetlen tapasztalatból tudja mérlegelni a ballépést, a mit a hatóság elkövetett.

A három határozatra három *apellátával* felel az illető, melyek indokolása tegnap már be is adatott a városi tanácsához.

Első sérelem:

Szabadka város bölcs tanácsa a vasuti teherpályaudvarba érkező minden szállítmány után a vasut által a város javára *vámost* szedet, melyből bizonyos perzent a kezelésért a vasut részére esik. Ha az árú csupán átrakatik s elvitetik tovább, a város köteles a szedett egész vámdíjat visszatéríteni. A vasut az ő perzentjét nem adja vissza, s ezt is a város téríti meg. A transitó forgalomnál vámszedési jognak helye nincs, mert bizony furcsán nézne ki kereskedelmünk, ha a Szabadkán feladott gabonát péld. Fiúméig minden vasuti állomáson a község vámfizetésével sujtaná.

Szabadka pedig így akarná, és így tesz.

Második sérelem:

Árverésen kiadta a javadalmi bevételeket akkor, a mikor ez eljárására vonatkozólag a ministeriumtól még engedélye sincs. Ez a fellebbezés hosszabb indokolásban megvilágosítja a helyzetet a kövezetvám, helypénz és itteni iparosainkra vonatkozólag s kifejti mennyi előnyt élveznek a gazdák a városi lakosok és iparosaink rovására.

Harmadik Fellebbezés:

Ez különösen azt nehézményeli hogy a kövezet-vám, vásári-vám és helypénzdíjak további **öt** évre változatlanul fenntartatni határozattak, s kiválóan a kereskedelem és ipar tekintetéből mondja azt súlyosnak. Kiemeli a kereskedelem pangását, a csődök itteni rohamos szaporodását, hogy másfél év alatt már eddig **43** csőd nyitott törvényszékünknel. Panaszol a hatóság parasztgazdálkodása ellen, s érveit többnyire átveszi a „Szabadság“ mult számában közölt emlékiratféle beadványból, melyet *több iparos* nyújtott be az ezredéves országos kiállítás helyi bizottságához.

Örömmel vesszük tudomásul e fellebbezéseket, mert ebből azt látjuk hogy az iparos és kereskedő osztály is kezdi már belátni végre-valahára hogy a mai hatóság gazdálkodása nagyon is egyoldalú, mert míg a befentesek, a kortések hada és a nyers tömeg mint a mai hatóság egyetlen erős alapja túlzott előnyöket élveznek, addig az adózó polgárság többi részének fizetési képessége a végletekig kimerítettik.

X.

A felvidéken.

Irta: Hönigsberg Márk.

Nem volna szabad ellenszenvvel viseltetnünk semmi ellen a mi más nemzetiségű, legalább ne mutassuk, hogy nyelvük vagy izlésük nekünk nem tetszett.

Hogy mennyire igazam van, mutatja következő példa.

Turóc sz. Mártonban egy csupántót részvénytársulatból alakult serfőzöde, mely minden reklámot és eszközt fel használ, hogy sere fogyasztassék, a mi nem is vehető rossz

néven neki, mert minden czég iparkodik propagandát csinálni cikkének.

Ámde nemzetiségi reklámot csapni, egy élelmi vagy árucikk miatt, — gyűlöletet vagy csak ellenszenvet is előidéztetni, nem csak megtorlandó de megvetendő is.

A magyarok azt kiabálják, nekik nem kell tót sör; a tótok meg azt, hogy ők más sört nem isznak.

Mivel ez utóbbiak többségben vannak, kivánatuk teljesül is.

Száz meg száz ilyen említésre sem méltó apró incidensek fordulnak elő, melyek okozói a sok lármának, de melyek következményeit — noha ml még nagyon is távol vagyunk, — egyszerre fogjuk érezni.

A mint látjuk, csak az intelligencia okozza az elégtelenséget, okozza a surlódásokat, s mozdítja elő a panszlavizmust.

A nép maga egészen elkülönítve él, megelégedvén azzal a mit a pusztta természet neki adományoz; imádja Istenét tiszta lélekkel és lelkiismerettel azon jóságért, hogy nem teremtette azon vad és bosszuálló természettel melylyel a többi szláv néptársai sujtva vannak.

A népek semmi köze hozzá, a mit egyes mondjuk azok krakeler csinál; visszahuzódik a magányba és él a mint tud, mert a tót sokkal felvilágosodottabb, mintsem elhitesse-nek vele oly dolgokat, melyek a józan ész ellen beszélnek.

Nem kell neki vagyon, nem iparkodik más népet hódítani. neki csak *kenyér és béke legyen*. A munkás ember nem kedveli a politikát — nem is jó politizálni s csak az elégtel-ten rajong a nagyravagyásra.

Elégületlen pedig sok van s mindenütt elcsábítható, csak a felvidéken nem.

Inkább otthagyják kunyhóikat, kivándorolnak s szétszórva találjuk az egész világon, csak hogy tisztességesen keressék meg kenyérüket.

A helyett, hogy az izgató urak bankokat és egyleteket alakítanak, hogy zsebük teljék alapítsanak ipart és közlekedést, hogy a szegény népnek legyen miből élnie.

De ők a kormánytól várják és kéri ezt. Tehát míg egy részéről elismerik a kormányt és hódolnak, másrésztől szövetkeznek ellene

Kettős szerepet játszanak: jó hazafiaknak is mutatják magukat, meg pánszlávisták is.

Elismerik a magyar alkotmányt midőn előnyükről van szó, gáncsolják, és nem ismerik el, mikor honfi kötelességet kívánnak tőlük.

Megbecsülhetlen körülmény, hogy a felvidék sok apró vármegyére van felosztva, miáltal lakoságai csak nehezen közlekednek és így könnyen ellenőrizhetők, ha egyik megyéből a másikba agítálnak.

Mivel a helységek kicsinyek azonnal észrevehető, midőn egy agitátor eltűnik és azonnal meg is kapható ott a hol üzelmét folytatni akarja, mivel a hatóságok éber figyelemmel kísérik őket s minden nagyobb agi-

átionak rögtön elejét vehetik. Ennek köszönhető, hogy nagyobb kihágások nem történhetnek.

Nem kell tehát egyebet tenni a kormánynak, mint ügyelni ezen „intelligencia” osztályra és egy-két erélyes példával azok szájhóskódéseit megsemmisíteni.

Ha ez megtörténnék, úgy a pánszláv agitativ — noha ez soha sem fog teljesen megszűnni legalább ártatlanná lesz téve.

S erre vonatkozólag szóllana a miniszteri rendelet.

De ugylátszik, hogy a társadalom maga is kezd más iránynak indulni, mert már *Arvában* kezdenek vasutat építeni és ipart teremteni.

Alsó-Kubinban p. u. két gyár, egy bőr és faanyag gyár épül részvénytársaság útján és úgy látszik hogy más helyiségekben is gondolnak az ipar fejlesztésre.

Nem kell azt gondolni, hogy *Arvamegyében* nem volna található semmi, s hogy a *Megye* csakugyan oly szegény.

Arvamegyében fán kívül még gazdag kőszén- és réz bányák találhatók, melyek kiaknázására csak erély, akarat, és jó közlekedési eszközök hiányoznak.

Ha tehát a felvidéki **tót**intelligencia is befogja látni, hogy bizon jobb a népek kenyeret adni és jólétüket előmozdítani, mintsem az alkotmány ellen agitálni vagy csak üres lármával tétlenül élni, úgy reményelhető azon idő elérése is, hogy a pánszláv elő csak a munkánál fog hallatszani.

Ott meg lármázhatnak tetszésük szerint.

Napidijasok sorsa.

Van az országban egy sereg szegény ördög, kik naponkint 80 krból kénytelenek magukat s nem ritkán 4—5 tagból álló családot eltartani.

Egy ember valahogy csak elsanyarog 80 kron, de egy család éppen hogy az éh-haláltól van megmentve, — ha külön vagyona nincs.

Ezekre ugyancsak ráillik az a mondás, hogy: jövedelmük megélhetésre kevés meghalásra sok.

Ezek a szegény ördögök elhatározták, hogy összegyűlnek a székes fővárosban s palam et publice megbeszélnek nyomorukat hátha segít rajtuk a kormány. Hiszen csak nemrég szabályozta az állami s közigazgatási tisztviselők fizetését s lakbérét, csak róluk, a szegény Dörmögi Flóriánok és Sanyaró Vendelekről feledkezett meg.

Ezek a napidijasok fontos szerepet töltenek be. Olykor tolmácsok és bírósági hivatalokban, leirói a sok kusza betűjű fogalmazványoknak.

És ezért annyi fizetésük sincs, mint egy rendes boltos segédnek, a ki vászont illeszt a méterhez s úgy méri le a vevőnek kialakított árért.

Már csak annyit megszolgál a napidijas is, mint a boltos segéd.

A napidijasok kívánságai a következő 3 pontba van összefoglalva:

1. Hogy irnok czimet nyerjenek és vételessenek föl a rendes hivatalnokok közé.

2. Hogy a tisztviselők fizetéséről szóló törvénybe pótlólag vegyenek föl egy szakaszt, melyben az ily módon szervezett irnoki állás, egy új, XII-ik fizetési osztályba soroztassék, három fokozattal és pedig 500 frt, 400 frt és 300 frt fizetéssel és megfelelő lakpénzzel.

3. Addig, míg csak a XII. fizetési osztályba tartozó irnokok minőségében működnek, nem

tartanak igényt nyugdíjra, de ha a XI-ik fizetési osztályba előlépnek, számíttassék be a nyugdíjat illetőleg amaz idő is, melyet mint XII-dik fizetési osztályu irnokok szolgálatban töltöttek.

Nem valami egetverő kívánság s az állam megadhatja a nélkül, hogy budetje lényeges teherrel nehezédnek. De azért a napidijasok helyzete könnyebb volna, megélhetésük némileg biztosítva lenne. A legmagasabb fizetési igény évi 500 frt s nem sokkal több annál, mint a mennyire a közmondást fentebb alkalmaztuk.

Semmi kétségünk az iránt, hogy a képviselőház méltányolni fogja a szegény napidijasok kérelmét s már az ősszel meg fogja alkotni az erről szóló törvényt.

Törvénykezés.

(Ikotics Mátyás Itélete, úgy Meznerits Dénes és társainak újított bűnpöre.)

Közokirat hamisítás büntetével Vádolt Meznerits Dénes és társai ügyében, — ennek perujtása folytán f. hó 22 és 23-án megtartott végtárgyalásnak előző történetére olvasó közönségünk még emlékezni, fog. Nagy (csirkés) József eladta apai-anyai és fivére után is ráháromlott örökségi jutalékait Vincze Ádámné süttö mesternének 800 frtért. A furfangjáról városszerte ismert Meznerits Dénes irigyelvén az olcsó házat, rávette eladót és az elámitott Verle Pált a már ismert váltó miskulanciára minek mindhármukra nézve 8 hónapi börtön lett a vége: Az újított bűnper tárgyalásáról igen részletes értesítést adunk, mivel a város közönségének jó része érdeklődött iránta.

Meznerits Dénes perujtásával semmit nem nyert, hiába hozatott drága pénzen budapesti ügyvédet, biz a csávából az sem ragadhatta ki, csak magát blamáta erőszakos fellépéseivel.

A nyolcz hónap — nyolcz hónap maradt, s ezért kár volt felzavarni ezt a meglehetősen piszkos „gescheftet.”

A kir. törvéuszek következőleg alakult meg: Elnök: Crainiceanu, bírók: Dr. Kovács és Nagy Czírok. jegyző: Mészáros, — ügyész: Atányi — vádlott védője: Nagy Dezső (Bdpest-ről) panaszos ügyvédje dr. Mamuzsits Bódog.

A tárgyalás előtt Ikotics Mátyás 5 évre elítélt fegyencz előtt kihirdettetett a kir. tábla itélete melyben súlyos testi sértésért 3 óra és 20 frt pénzbírságra ítéltetik, az ügyész összbüntetés kirovását kéri — a törvszek visszavonul 10 percz mulva megjelennek s összbüntetésül 5 év 2 hó 20 frt, bírság behajthatatlanság esetén 2 napi fogház és 10 évi hivatal vesztésre ítéli, — vádlott felebbezett ellene, úgy súlyosbításért az ügyész is. — Ikotics Mátyás a Meznerits féle ügyben tanuként is szerepel.

Következik a Meznerits tárgyalás

Panaszos Vincze Ádámné Alföldi Anna a bír. felhívására keresetlen szavakban adja elő a már ismertett tényállást, — panasze levele élénk színekkel festi Meznerits fondorlatait, s azt élő szóval a vádlott szemébe modja — mit Meznerits tagad.

Vádolt Meznerits Dénes a kérdésekre: Nagy (csirke) Józseffel nem játszott össze, a ház-eladásról nem volt tudomása. — 1888—89-ik könyvre hitelezett élelmi cikkekkel és dohányfélét, — mert hitte hogy ennek anyai jutalékából kikerül. Vádolt a bír. ügyész kereszt kérdéseire többször ellenmondásba jó előbbi vallomásait illetőleg — vontatva — zavartan

felel. Mezneritsnek volt váltó úrlapja s ezt ő maga töltötte ki, jelen volt Tesits Jozzó és Pudler Dániel. *A 900 frtos váltóról* nincs tudomása beismerését a vizsgálóbíró fenyegetésére tette — bír. ügyész kérdéseire azonban alig tud összefüggő — feleletet s mint keresk. nem képes felvilágosítást adni a Contó könyveire nézve — többször ellenmondásba jó — s a hozzá intézett kérdéseket látszólag nem akarja érteni. Védője segítségére jön utasítás szerű kérdéssel, mire elnök kéri védőt: sziveskedjék kérdéseit akként formulázni hogy azok ne utasításként szóljanak vádlothoz. — Meznerits D. előadja hogy jelenlegi tanút az alappernél azért nem idéztette mert azt modták neki hogy szükségtelen.

Tanúk:

1.) *Benkó Andrásnak* tudomása van hogy N. J. részeg es elzüllött ember s hogy Meznerits annak könyvre hitelezett, de hogy mennyit: nem tudja. A váltóról nincs tudomása. Ügyész kérdésére miszerint tanu a közjegyző és vizsgálóbíró előtt másképp vallott, zavarba jó.

2.) *Zsulyevits Antal* előadja hogy N. J. nála dolgozott s ekkor mutatta a Meznerits által kiállított contó könyvecskejét melyben mintegy 300—400 frt contó volt összeszámítva — ez N. J. nek 1889 apja halála után 3—4 óra történt, a kérdésre határozottan felelni nem tud. A váltó ügyletet nem ismeri. Meznerits N. Jnek apja halála után kezdett hitelezni. —

3.) *Pudler Dániel* tudja hogy N. J. Mezneritstől könyvre hitelbe hordott — s 1889 apr. v. Máj. összeszámoltak. Jelen volt, de arra nem emlékszik hogy Tesits Jozzó is ott lett volna. A váltót N. J. hozta. Tanu a kérdésekre zavart, vizás és minden szavával ellentmondó tétovázó feleleteket ad — kézzelfogható szánalmat mentőann — a közjegyző és vizsgálóbíró előtt tett vallomásait megezőfolja. Elnök többször figyelmezteti az eskü szentségére és a hamis eskü következményeire. Most már az össze számolásra sem emlékszik. Meznerits azt állítja hogy ő állította ki a váltót saját készletben volt váltó úrlapra. — tanu pedig azt mondja hogy N. J. készen hozta oda. Eln: melyik az igaz? tanu nem tud felelni. — Tanu egyáltalán nincs magával tisztában s kereszt kérdésekre a váltó kiáll. idejét illetőleg neveltséges ellentmondásba és szánalmas zavarba jó — igazán meglátszik rajta: nagyon is mentő tanu akart lenni. — Azt nem tudja miként került most tanunak.

4.) *Rudits Péter* — *rendőr* Mezneritstől szintén könyvre vásárolt s ott látta N. J. Józsefet mindig ki szinte könyvre hozott 1888 és 89-ben. Egy izben 3—4 frtot is kapott. Mezneritsnek volt vastag *Schmierbuchja* abba jegyezte a contokat, (*Vádolt erről nem akar tudni.*) — Tanu nem tudja hogyan került most tanunak. — Olvastatik a közjegyző és vizsgálóbíró előtt tett vallomása meg a mai-val ellenkezik, különösen az évekre vonatkozólag.

Kádas Ferencz szerint N. J. elzüllött korhely ember, tudja hogy Meznerits hitelezet neki 1889 és 1890 utóján is. — Contókönyvében 160—170 frt volt bejegyezve, de váltóról nem tud semmit.

6.) *Barjaktarovics János* N. J. többször ivott. Vincze küldötte N. J.-ért először nem találta másodszer leitták magukat és elaludtak a korcsmában, Pan. ügyvédje constatatni kéri hogy tanui panasossal perben áll s azt actákkal igazolja. — Különben úgy a

váltó mint az adás-vételi ügyletről csak halomából tud.

7.) *Czviin Gergely*: Vincze 1 frt 50 krt hogy N, Józsefet lerészegítve haza vezessem okmány aláírás végett én azonban a pénzt beittam. N. J. 5—6 évig hordott könyvre Mezneritstől élelmi cikkeket és szivart — apja halála után is; tanu teljesen ellent mond a közjegyző és vizsgálóbíró előtt tett vallomásaival s nem képes felelni a hozzá intézett kérdésekre; maga kijelenti hogy *zavart*. Miként került most tanunak? idézést kapott a közjegyzőtől. De hisz ez nem igaz, tanu nem tud felelni, azt sem tudja ki fizette a közjegyzői díjat. — S ezt általán vádolt egyik mentő tanuja sem tudja avagy hogyan került tanunak. — A mai elég különös. — Tanu a váltó hist. is zavart és összefüggvényben feleletet ad. Tudni tud valamit de nem akar belőle az igazság kitörni.

(Folytatása következik).

Közp. ipar, kereskedelem.

A belügyminiszter és a hazai ipar.

A belügyminiszter ama városok törvényhatóságaihoz, a melyekben a villamvilágítást tervezik, leiratot intézett, ajánlván, hogy a vállalkozókkal kötendő szerződésbe a következő pontot vegyék be: „A vállalkozó az elektromos telepek és vezetékek létesítésénél mindazon hazai gyártmányokat tartozik használni, melyek a külföldiekénél nem magasabb árban, teljes kifogástalan minőségben és kellő időben megszerzhetők és amelyek használatát által vállalat műveknek szerződési határidőben és állapotban létesítése biztosítottak tekinthető. Amennyiben pedig idegen származású anyagok és gyártmányok felhasználása céloztatik, ennek elkerülhetetlen szüksége az eljárási határidőben (városi tanácsnál) igazolandó.”

Legelőink, réteink, kaszálóink a nyáron át kivesztek. Sivár pnszta különösen a legelő terület, jószágaink lesóványodnak túrják a talajt. A mult héten beállott esőzés sem segített ezen a bajon. És így van az alföldön mindenfelé. Szeged e bajon segitendő; a városi tanács az erdőt óhajtotta legeltetési célra átengedni. Az ottani erdészeti felügyelő most tett jelentést az erdészeti bizottság ülésén a szemlérlől, melyet a külterületen eszközölt. A bizottságnak az erdészeti felügyelő azt javasolta, hogy a mérgezi erdőt legeltetésre ki lehet jelölni, azonban a többi erdők helyett inkább **lombtakarmányt** vehetnek igénybe a jószágok részére. A lombtakarmányt a fák nyesése által nyerhetik. Vajjon nem sürgősen megfontolandó lenne-e nálunk is az erdők azonnali nyesetése, és az ágaknak rögtön elárvereztetése? Mi azt hisszük: igen. **Ki kell adni a téli nyesésre kiszemelt erdőterületeket azonnali nyesetésre, és a leveles zöld galyakat rögtön értékesíteni.** Segítve lessz a gazdákon is, nem veszít a város sem.

„Az adai m. kir. földmives iskolába a beiratkozás szeptember elsején megkezdődik, felhívjuk a gazda közönséget, hogy tekintettel a mai nehéz viszonyokra — iparkodjék gyermekeit ezen szakiskolába beadni, hol 150 frtért

egész ellátás és tanításban részesül.

Bővebb értesítéssel szolgál a nevezett szakiskola igazgatósága.”

Irodalom, művészet.

— **Szabadkán a városi színházban** Szerdán, 1894. évi augusztus hó 29-én Káldy Gyula a magyar zeneegyesület alelnöke és a magyar zeneiskola igazgató-tanárának zenetörténelmi előadása a magyar harci-zene legkiválóbb termékeinek bemutatásával az 1716-ik török háborúból, a hét éves háborúból, az 1788—89 ik utolsó török háborúból, az 1796., 1805., 1809 iki francziák elleni nagy harcokból s főleg az insurreció idejéből, — tartatik meg. Részleteket a falragaszok.

Tanügy.

— **A szabadkai közs. főgymnasiumban** az 1894/5 tanévre a beírások folyó évi szept. 1—3. napjain délelőtt 8—12 óráig tartatnak. Az egyes osztályokba 68 tanulónál több fel nem vétethetvén, felhivatnak a helybeli illetőségű szülők, hogy tanuló fiaikat szept. 1—2. napjain irassák be, mert szept. 3-án a még üresen maradt helyek vidékiek által is betöltetnek.

Azon tanulók, kik első alkalommal iratkoznak be ezen tanintézetbe, keresztlevéllel, illetőleg születési bizonyítvánnyal ellátva tartoznak az igazgatóságnál jelentkezni; ezenkívül minden 12 évet betöltött, más tanintézetből jövő tanuló kötelessé beiratkozásnál újrajelentést (himnizációt) igazoló orvosi bizonyítványt felmutatni.

A javító, felvételi és magánvizsgálatok (felsőbb tanhatósági engedély alapján) aug. 29—31. napjain tartatnak meg. Szabadka, 1894. aug. 24. A főgymnasiumi igazgatóság.

— **Értesítés.** A szabadkai m. kir. állami tanítónőképző intézethez csatolt gyakorló elemi iskola az 1894/5. tanévben VI. osztálylyal ki lesz egészítve. — A hat osztályú gyakorló elemi iskolába való beiratkozások f. é. augusztus 27. és 28-án d. e. az intézeti igazgatóság hivatalos helyiségében eszközöltetnek.

H I R E K.

— **Törvényhatóságunk** f. évi szeptember hó 4-én rendkívüli közgyűlést tart. Tárgy: a kelebai vasuti állomás kibővítéséhez szükséges területnek ingyenes átengedése.

— **A mecklenburgi herceg** Arábiából Konstantinápoly és Belgrádon keresztül csütörtökön Topolya felől városunkba érkezett, s innét ma utazik tovább Bécs, Berlin felé. Ezt a nagy utat úgy ő mint kísérete részint lovon részint kocsin tette és teszi meg. Szabadkáról átrándultak a mezőhegyesi mén-telep megtekintésére is, de oda már vonaton. A herceg kísérete török és szerb főtisztekből, szolgáló személyzete arabokból áll, s a merre a karaván elvonul faluról-falura s így tovább, méltán akad sok bámolója a messze keletről hozott lovak, farkasok és felszereléseknek.

— **Megérdemelt előléptetésben** részesült Bleszits Máté a szabadkai kir. törvényszék régi és szorgalmas irnoka. Az igazságügy-minister a XI. fizetési osztály második fokozatába helyezte át.

— **Polyákovits Lajos** szabadkai születésű fiatal s általánosan szeretett újvidéki rk. káplán hasonló rangban tábori lelkésszé nevezetett ki Budapestre.

— **A „szabadkai löverseny egyesület“** e. évi szept. 16-án a löversenyterén rendezi őszi versenyt. — Ezt megelőzőleg ugyanaz nap a reggeli órákban lódíjazással egybekötött lókiállítás is rendez a zombori sorompon kívüli új baromvásártéren.

— **Két fiatal honvédtisztjelöltünk** van ismét szabadkai fiaink közül. Vojnich Pál és Vukovits Gáspár a két akadémia volt növendék, kik szt. István napra örvendeztettek meg ki-nevezésükkel szüleikiket. Üdvözljük, és kívánjuk, mielőbb a csillag feltűnését is! Vukovits Szabadkára Vojnich Orsovára rendeltetett.

— **A szent Rozália búcsú** tegnap vasárnap folyt le kedvező időjárás és tömérdek hívő részvétele mellett. A vidékiek már szombat délután zarándokoltak keresztet és szentelt lobogóik alatt a városba, hol a szent Teréz templom harangjai zúgtak feléjük hívogatólag. Legtöbb vidéki búcsús mint mindig úgy most is, a szegedi tanyákról érkezett. A búcsúzóknak a mise és szent beszéd meghallgatása után már a délelőtti forróságban elindultak hazafelé.

— **A külvárosi két építendő templomra** a pályázati határidő lejárván, az írásbeli ajánlatok felbontattak e hó 20-án. A tanács a szeptember havi rendes közgyűlésre terjeszti be javaslatát, de alighanem újabb huza-vona lessz a vége.

— **Magyarosodunk!** — a bunyevácok között. A szt. Rókus külvárosi templomban a mult vasárnapi búcsú alkalmával három prédikáció tartatott: egy magyar, egy bunyevác és egy német nyelven. No azt már szeretnők tudni hogy a prédikációs papon kívül ki értette meg németül az isteni ígét a hol egyetlen német család sincsen. Merő komédia.

— **Ereklye-muzeum Szabadkán.** A kecskeméti kollégiumban tudvalevőleg a tavasszal kiállítást rendeztek a 48-as emléktárgyakból s képekből. Miután a kollégium termét laboratoriummá alakítják át, a kiállított tárgyakat Szabadkára szállítják s ott teszik közszemlére. A kiállítást a hét végén nyitják meg. Így írja ezt a „Szabad Szó.“ Nem ismerjük a forrást a honnan a hír kikerült, de erről az „ereklye muzeum“ áthelyezéséről Szabadkán senki sem tud semmit.

— **Szabadkán a vasárnapi munkaszünetet** nem ismerik némelyek, a rendőrség pedig elfelejti az illetőknek megmagyarázni. Nyílt utcán dolgozik a kőfaragó, tegnap pedig távirda oszlopoknak ástak öles mély gödröket a vasuti aluljáró mellett. Hát járja ez?

— **A templomrabló** Exarits János, — ki pár év előtt az országban több templomot s Szabadkán is a szerb templomot kirabolta, — abban az időben elfogtatván, két évi fegyházra ítéltetett és Váczon elzárattott. A gazember a fegyházból nemrég megszökött s rabolt tovább míg Szegeden elcsípték és a csillagbörtönbe került. És most onnét 20 rab szemlétára, a felügyelő őr jelenlétében fényes nappal déli 2 óra után egy merész macskaugrással újból megszökött. Kergették hörtönörök, csendörök, rendőrök és polgárok, de biz' az a kukoriczákban elmenekült. Még azon éjjel kirabolták a török-kanizsai adóhivatalt, s elvitték 24,000 frtot. Most a pénzt is, Exaricsot is keresik, mert azt hiszik együtt zónáznak valamerre.

— **A szabadkai villamos vasut** eszméje még mindig kísért. Most már nem elég hogy flaskót vallott a Palicsig vezetni szándékolta vonalrész, Bobula helyett előállt Lindheim gazdag tőkepénzes hogy az egész várost behálózza villamos vonatokkal és villamos világitással. Szép, nagyon szép lenne, ha — lenne.

— **Csalódtunk.** A „Szabadság“ mult számában jeleztük hogy a szt. Teréz főtemplomban szt. István napján mise után a „Himnus“ énekeltek. Csalódtunk. Mamuzsits Mátás prépost-plébánost nem olyan bölcsőben ringatták hogy vallása mellett hazafiságának is áldozni tudna. Az ünnepi szent misén több testület, s a hatóság és honvédtiszti kar is megjelent.

— **Gyászos Lajos napja.** volt tegnap az országunk. Ma egy éve még vigan csengettek a Lajos névnap estéken a poharak, milliók hangoztatták lelkesedve: „Éljen Kossuth Lajos!“ — ma pedig csend van, hosszú számkivetés után haza jött Magyarország egykori kormányzója . . . pihenni! Itt van, meglátogathatjuk legalább — sirhantját. Tegnap a nemzet szentelte sirt ezer gyászruhás hölgy, az egyetemi ifjuság s több egyesület kereste fel a budapesti kerepesi uti temetőben, hogy lerójják a kegyelet adóját nemzetünk lélekben halhatatlan nagy történelmi alakjának. Szomorú Lajos nap, de a végzet kérlelhetlen, az időt folyásában megakasztani képtelen az emberi tudomány.

— **Ungár Lajos** a Szabadkán ismert Ómoroviczai gazda 15 évvel ezelőtt megnősült, de csakhamar elvált nejétől s háztartását gazdaszony által vezetteté, kik többször változtak, mert nem igen ismerték a ház ura iránti hűséget. Ungár a mult héten megunta ezt az életet, megnősült, és elvette — régi feleségét. Most a mézes heteket éli.

— **Bazsalik Mihály** szabadkai születésű kisdedovó Székesfehérvárott meghalt. Bazsalik asztalos volt, de volt benne tanulási vágy, s úgy 26—27 év előtt levizsgázott mint kisdedovó, s meg is választatott Székesfehérvárott, hol egy negyed századot töltött el el közbecsülés és szeretetben. Neje szintén szabadkai. A boldogultat fiatal korában igen sokan ismerték, s bár elköltözése óta soha nem volt Szabadkán, itt ismerősei ma is jóakarattal emlékeznek reá. A kiadott gyászjelentés így szól: „Özv. Bazsalik Mihályné szül. Antal Ágnes, úgy a saját, valamint nővére Bazsalik Erzsébet férj. László Bertalanné és az összes rokonság nevében fájdalmas szívvel jelentik Bazsalik Mihály belvárosi kisdedovó és tornatanárnak f. hó 17-én reggeli 6 óraker, élte 55-ik, boldog házasságának 32-ik, székesfehérvári hivatalos működésének pedig 27-ik évében, szivszélhűdés következtében hirtelen történt gyászos elhunytát. A boldogult hült tetemei f. hó 18-án d. u. 6 óraker fognak a belvárosi kisdedovoda épületéből a „Szent-Háromság“ temetőben örök nyugalomra tételni. Az engesztelő szentmise-áldozat pedig f. hó 21-én délelőtt 8 óraker fog a székesfehérvári megartatni. Kelt Székesfehérvár 1894. augusztus 17-én. Az örök világosság fényeskedjék neki!“

— **Házát felgyújtotta,** magát pedig a padláson felakasztotta Kis dogyi János 7 körü lakos. Az egyik szomszéd mind a két bajt észrevette, gyorsan átszaladt a különben agyonra bepálinkázott öngyilkos jelölthöz, s össze futottak sokan a környékről is oltani a tüzet, de a kötélről logó emberről megfélekedtek. Mikor a tüzet elnyomták, akkor jutott eszébe a szomszédoknak, hogy a János bolondot csinált magából is, oda ment hozzá s előbb megkérdezte a függő embert, hogy hát: „mit akarsz János?“ De János nem tudott felelni. Ekkor tanácsolta valaki a tömegből hogy el kell a kötelet vágni. Megtörtént, János lepotylyant s mire a tűzoltók és rendőrség megér-

kezett, már nem akadt más dolguk mint föl-szedni Jánost és bevinni a rendőrségre, mert hát János még — *élt.* Most várja kijózanodva büntetését.

— **A helybéli kereskedő ifjak társulata** rajongott egy német recitátorért, a kit Szabadkán nagy kitüntetés mellett két ízben is szerepeltetett estélyén. Ez *Biagosch* György. Azóta egy más városban azért ugratták meg, mert a „barbár“ magyarokat szidta. Reméljük ez volt magyarországi hatyudala, mert a bpesti IV—V. kerületi kapitányság a következő köröző-levelet bocsájtotta ki most ellene: Kihágási ügyben jogerős ítélettel 1 napi elzárásban és 30 frt pénzbüntetésben, ennek behajthatlansága esetén további három napi elzárásban marasztalt *Biagosch* György doschauer születésű, 40 éves, evang., nőtlen, recitator, ismeretlen helyen tartózkodván, nyomozandó siker esetén e hivatal azonnal értesítendő. A magyar érzelmű itteni kereskedő ifjak társulata talán tudni fogja a szélrózsa melyik irányában zónázik?

— **Csendélet Szabadkán.** Egy fiatal urnak széles jó kedvében az a szellemes ötlete támadt, hogy szombatra virradó éjelen, a »Nemzeti szálló« szerdahelyi utcára néző szobáiban lakó vendégeknek a tamburásokkal *éjjeli zenét* rendezzen. Dicséretre legyen mondva a tamburásoknak, igen szépen játszottak. »Nyisd ki babám az ajtót«. »Lehult a rezgő nyárfa« kedvelt dalokat mily érzéssel és teljes precizitással produkálták, a mi bizonyára elragadta a csendes álmukból kellemesen felébresztett vendégeket, csak az volt a baj, hogy egy kissé hosszú volt. Teljes két órán át tartott a tamburások cirpelése, melyet a fiatal ur csak akkor hagyatott abba, mikor valamennyi vendég kinézett az ablakon és ezzel tudomására adta a kedves ifjunak, hogy zenéjét kellő mértékben élvezi. Ekkor elhajtottak, de két órai szünetelés után az ifju és dalnokai ujra vissza kerültek s folytatták a zenelet. Az éj bizonyára felejthetetlen marad a vidéki vendégeknek, kik sokáig tünődhetnek azon, hogy van-e rendőrség Szabadkán és ha van miért nincs?

— **Sport.** Az »Achilles Sport Egylet« f. hó 21-én Palicson nagyszabású sport ünnepélyt rendezett a hódmezővásárhelyi atletikai versenyekről átránduló »Danubius Sport-Egylet« és a »Magyar Úszó-Egylet« tagjainak tiszteletére. — A versenybizottság elnöke: Nagybudalvi *Vermes Lajos* nemzetközi bajnok volt. Versenybíró: *Balogh Hugó* a »Sport-Világ« szerkesztője, indító *Matkovics Miklós* tornatanító, versenyintéző és pályafelügyelő: *Szekrényessy Kálmán* a Balaton átúszója, időmérő *Dávid Géza*, erőkiegyenlítő: *Spöner Arthur* az »A. S. E.« tagjai. — Az 1 angol mrf. (1609 m) magas kerékpár versenyben *Rózsaffy Andor* (Budapest) első lett, második *Hoffmann József* (szabadkai). A biztonsági kerékpár versenyben az 1 angol mérföldet *Pietsch Ferencz* 2 perc 21 mp. alatt futotta meg. *Pietsch* ezen versenyben a legjobb recordot érte el a mi eddig magyarországon eléretett. Az ünnepély hőse *Pietsch* volt ki már születés helyén San-Janeiroban (Braziliában) több rendbeliathletikai versenyeken első díjakat nyert el. Jó második lett *Varga József*. — Az I. a.mf. síkfutásban első lett *Schlésinger Aladár*, második *Csik Béla*. — Az időelőnyös (Heat verseny) láncolat kerékpár versenyben az első díjat *Aradszky Sándor* a »Szabadkai Kerékpár Egylet« tagja nyerte el, jó második *Pietsch Ferencz* lett. — A versenyfutásokban *Polyákovics Elemér*, *Csik Béla* és *Csillagos* (álnév) a nyertesek — Az összes úszó-

versenyeket *Biegelbauer Árpád* úszóbajnok nyerte meg. — A versenyeket társas vacsora követte, hol a győzteseket másnap reggelig éltették.

— **Vidéki hírlapirodalom.** Szegeden szeptember hó 15-én „Alföldi Lapok“ cím alatt új társadalmi és szépirodalmi hetilap indul meg, melynek felelős szerkesztője dr. *Fényes Samu*, társszerkesztője pedig *Hevessi Jenő* lesz. Az új lap előfizetési ára egész évre 5 frt és megrendelhető *Fürtös* testvérek cég kiadónál.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos

SZALAY LÁSZLÓ A. ügyvéd.

Ló eladás.

Bajsa Vojnich Sándor úr Zobnaticai magas vérű méneséből több számfeletti anya kanca, mindanyi: **Caledonian** angol telivér mén által fedezve, — továbbá néhány hátsó ló Szabadkán folyó évi szeptember hó 2-án reggeli 10 óraker saját házában árverés útján eladatni fognak.

A kancák kocsiiban jártak.

Zemkó Antal,

gazda.

2—2.

1225. 1894. tk.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kunhalasi kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a m. kir. államkincstár végrehajthatónak *Biró Antal* végrehajtást szenvedő elleni 35 frt 48 kr. tőke követelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a kalocsa kir. törvényszék (a halasi kir. járásbiróság) területen levő a halasi 2566 sz. tjkben. A † 484 hrmú *Biró Antal* nevén álló II-ik tizedbeli lakházra és udvarra az utóajánlati új árverést 648 frt kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1894. évi szeptember hó 22 napjának d. e. 9 órája a kir. járásbiróság helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a (300 frt utóajánlati áron alól eladatni nem fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 65 frtot készpénzben, vagy az 1881. 60 t.-c. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügy-ministeri rendelet 8 §-ában, kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi 60 t.-cz. 170. §-a értelmében a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Halas 1894. június 9-én kir. járásbiróság mint tkvi hatóság.

Tomcsányi

kir. járásbíró.

HIRDETÉSEK

felvétetnek a „Szabadság“ kiadóhivatalában.